Steun ons

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later.
concertgebouw.nl/steun-ons

QNTDEK MEER

Op **concertgebouw.nl/ontdek** gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concert-registraties en nog veel meer.

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

11 okt - Grote Zaal
Klassieke hits door het Radio Filharmonisch Orkest
1 nov - Grote Zaal
Ravels *Pianoconcert voor de linkerhand* en Saint-Saëns' *Danse macabre*
15 nov - Kleine Zaal
Beethovens *Kreutzersonate* door LGT Young Soloists
22 nov - Grote Zaal
Strauss' *Also sprach Zarathustra* en *Rosenkavalier Suite*
29 nov - Grote Zaal
Spaanse zondagochtend: Thomas Beijer speelt Falla

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?
De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw concertbeleving op social media! #concertgebouw

AVROTROS en Het Concertgebouw presenteren

Het Zondagochtend Concert

4 oktober 2026 - Grote Zaal - 11.00 uur

Orkest Phion
Olha Dondyk, dirigent
Nikola Meeuwsen, piano

Richard Wagner 1813-1883	Vorspiel uit 'Tannhäuser', WWV 70 (1843-45)
Serge Rachmaninoff 1873-1943	Pianoconcert nr. 2 in c, op. 18 (1900-01) *Moderato* *Adagio sostenuto* *Allegro scherzando*

Het Zondagochtend Concert wordt elke week door AVROTROS rechtstreeks uitgezonden op NPO Klassiek.

HET CONCERT GEBOUW

Nikola Meeuwsen met Rachmaninoffs *Tweede pianoconcert*: dat kan alleen maar groots en meeslepend worden, en zoiets vraagt om een stevig voorafje. Richard Wagner waardeerde de opera op tot een intense, bijna spirituele ervaring. Hij componeerde sprookjesachtige muziekdrama's vol helden, halfgoden en tovenaars. Ze zijn een mix van fantasie, mystiek en universele thema's zoals trouw, jaloezie, schuld en vergeving. Anderhalve eeuw later zijn ze nog altijd geliefd. Sterker nog: eigentijdse series als *Star Wars*, *The Lord of the Rings* en *Game of Thrones* zijn sterk beïnvloed door de wereld van Wagner.
In de opera *Tannhäuser* worstelt een middeleeuwse kunstenaar met zijn geweten. Ondanks zijn religieuze overtuiging bezwijkt hij steeds weer voor zinnelijke verleidingen. Dat is natuurlijk prachtig materiaal voor een componist, en Wagner gaat er vol in. De *Ouverture* schildert eerst Tannhäusers vrome kant, met een religieuze 'koorzang' van de koperblazers. Maar dan speelt de onderbuik op: de strijkers 'drammen' zich naar de voorgrond en leven zich uit in frivole dansjes. Hier is Wagner in zijn element, want hij was zelf een persoon die in alle opzichten buiten de lijntjes kleurde.

Koningin Elisabethwedstrijd
Maar zelfs Wagner doet een stapje opzij voor Nikola Meeuwsen. Vorig jaar won hij de Koningin Elisabethwedstrijd in Brussel – nog maar drieëntwintig jaar oud, en als eerste Nederlander ooit. Het is een concours met een wereldwijde uitstraling en Meeuwsens concertagenda stroomde vol. Zijn optredens beperken zich niet tot Europa: hij speelde in diverse Aziatische landen, maakt zijn debuut in New York en bereidt zich voor op een tournee door Brazilië. Ondertussen studeert hij gewoon verder, want uitgeleerd ben je nooit. Recensenten prijzen zijn emotionele diepgang en zijn verbluffende techniek.
De Oekraïense Olha Dondyk (22) heeft een sterke band met het Nederlandse muziekleven sinds ze in 2024 het Rotterdams Philharmonisch Orkest leidde in een benefietconcert voor Oekraïne. Vanaf dit seizoen is ze vaste gastdirigent van Orkest Phion. Eerder was Dondyk assistent-dirigent van een aantal grote dirigenten, onder wie Klaus Mäkelä, Esa-Pekka Salonen en Paavo Järvi. Met het Orchestre de Paris bouwde ze in die tijd een stevige band op. Maar ze vond evenveel muzikale bevrediging in het dirigeren van Oekraïense kinderkoren waarmee ze de rijke koortraditie van haar land honoreert.

Rachmaninoffs redding
Met het *Tweede pianoconcert* klom Serge Rachmaninoff uit een diep dal – en zo klinkt het ook. Het stuk begint met duister, dreigend 'klokgelui', waaruit zich een aangrijpende melodie losmaakt. Maar in het slotdeel zijn alle grauwsluiers weggetrokken en spat de levenslust van de piano af. Wat was er gebeurd?
De jonge Rachmaninoff was drie jaar eerder genadeloos afgekraakt bij de première van zijn *Eerste symfonie*. Het had zijn doorbraak als componist moeten worden – een gevierd pianist was hij toen al – maar men vond het stuk zó slecht dat hij in een zware depressie belandde en geen noot meer op papier durfde te zetten. Wanhopig zocht hij hulp bij een arts die erin slaagde zijn gekneusde zelfvertrouwen te herstellen. Met hernieuwde energie ging Rachmaninoff aan de slag, en dit pianoconcert was het eerste resultaat. Daarmee was ook alle reputatieschade geheeld, want het stuk was meteen een overdonderend succes. Vanaf dat moment werd de componist op handen gedragen – niet alleen in Rusland, maar ook in Amerika waar hij zich uiteindelijk definitief zou vestigen. Dankbaar droeg Rachmaninoff dit concert op aan de arts die zijn carrière had gered.
Alles aan deze muziek klinkt Russisch. De 'klokken' aan het begin zijn een verre echo van de Russisch-orthodoxe kerkdiensten die Rachmaninoff als kind bijwoonde. Het thema dat daarop uit de strijkers opstijgt heeft een oer-Slavische zwaarmoedigheid, een melodie als een ploegspoor door pikzwarte modder. Hier hoor je dat Rachmaninoff sterk was beïnvloed door Tsjaikovski – ook zo'n meester van diepgevoelde melancholie.
In het middendeel laat Rachmaninoff tevens zijn tedere kant zien. Hier klinkt zijn talent voor langgerekte melodielijnen: ze blijven maar doorzweven zonder te landen. Zijn vroegere leraar Sergej Tanejev was door dit deel diep geroerd. Tanejev had dan ook wat goed te maken: hij was een van degenen die Rachmaninoffs *Eerste symfonie* bij het grofvuil hadden gezet.
In het slotdeel zette Rachmaninoff zichzelf als pianovirtuoos op de voorgrond. Het hoofdthema is ook weer zo'n melodie die alleen uit een Russische pen had kunnen vloeien. De doemwolken uit het begindeel verdwijnen hier definitief uit beeld. Na de uitbundige slotakkoorden kun je je niet meer voorstellen dat de componist zichzelf kort tevoren nog als 'muzikaal verlamd' beschouwde.

Michiel Cleij